

Waterschap Scheldestromen

Dijkversterking

SWECO

Dijkversterking Zak van Zuid-Beveland

Deelrapport gebruiksfuncties bij het milieueffectrapport

Definitief 1.0

Lijst met aanpassingen

Versie	Datum	Beschrijving van de wijziging	Herzien	Vrijgegeven door
C1.0	05-09-2025	Concept-versie MER		
C2.0	14-11-2025	Review verwerkt, effectbeschrijving toegevoegd		
C3.0	23-01-2026	Review verwerkt		
D1.0	20-03-2026	Review verwerkt		

Document Status:

Definitief

Datum: 20-03-2026

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp
Projectnummer
Klant
Auteur
Datum
Documentreferentie

Handelsregister 30129769
 Verkenning Zak van Zuid Beveland
 51022879
 Waterschap Scheldestromen
 Team Sweco
 20-03-2026
 NL25-648800269-154397

Gecontroleerd door

 Mariska Everts

Gecontroleerd door

 Cathalijne van Gorsel

Geaccepteerd door

Micha Beto

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Doel voorliggend rapport.....	4
1.2	Kansrijke oplossingsrichtingen.....	4
1.3	Leeswijzer	5
2	Uitgangspunten effectonderzoek.....	6
2.1	Studiegebied	6
2.2	Kaders wet- en regelgeving, beleid en richtlijnen	6
2.3	Beoordelingskader	6
3	Referentiesituatie.....	11
3.1	Huidige situatie.....	11
3.2	Autonome ontwikkeling	14
4	Effectbeoordeling kansrijke oplossingsrichtingen	15
4.1	Effectbeschrijving en -beoordeling.....	15
4.2	Cumulatieve effecten	32
4.3	Maatregelen en aanbevelingen.....	32
4.4	Leemten in kennis	32
Bijlage A: Beleidsinventarisatie		

1 Inleiding

1.1 Doel voorliggend rapport

In het MER fase 1 worden de effecten van de kansrijke oplossingsrichtingen voor de dijkversterking van de Zak van Zuid-Beveland beschreven, beoordeeld en vergeleken. Dit gebeurt voor alle relevante thema's die een relatie hebben met de mens en de fysieke leefomgeving. Een van de thema's waar in het MER aandacht aan wordt besteed is gebruiksfuncties. Onder gebruiksfuncties worden de verschillende manieren waarop een gebied, terrein of object gebruikt wordt verstaan. In het MER worden de effecten van de dijkversterking op de bestaande en toekomstige gebruiksfuncties in het gebied beschreven en beoordeeld. Er wordt beoordeeld in hoeverre recreatieve functies, landbouw, bedrijvigheid en woonfuncties door de dijkversterking worden beïnvloed. Voorliggend rapport levert de input voor de effectbeschrijving en -beoordeling van de voorgenomen ontwikkeling voor dit thema.

1.2 Kansrijke oplossingsrichtingen

De dijkversterking is opgeknipt in 19 dijkvakken die zijn samengevoegd tot zes samenhangende deeltracés. De zes samenhangende deeltracés van oost naar west zijn:

- 'Willem Annapolder' – dijkvak 1 – 5
- 'Polder Hoedekenskerke' – dijkvak 6 – 8
- 'Baarlandpolder' – dijkvak 9 – 11
- 'Scheldeoord – De Landing' – dijkvak 12 – 13
- 'Ellewoutsdijkpolder' – dijkvak 14 – 18
- 'Borssele-centrale' – dijkvak 19

Onderstaande figuur toont de zes deeltracés waarvoor kansrijke oplossingsrichtingen zijn beoordeeld in voorliggend document.

Figuur 1.1 | Zes samenhangende deeltracés

Sweco |

Projectnummer 51022879

Datum 20-03-2026

Documentreferentie

Versie D1.0

NL25-648800269-15439720260320

Deelrapport Gebruiksfuncties ZvZB

MER fase 1

In Tabel 1.1 is een overzicht gegeven van de kansrijke oplossingsrichtingen per deeltracé. Deze kansrijke oplossingsrichtingen zijn in bijlage C van het MER per deeltracé nader toegelicht. De opzet van deze tabel wordt ook gebruikt bij de effectbeoordeling in hoofdstuk 4. Voor elk deeltracé zijn er twee kansrijke oplossingsrichtingen. De oplossingsrichtingen kunnen met elkaar gecombineerd worden bij de totstandkoming van een VKA.

Tabel 1.1 | *Kansrijke oplossingsrichtingen per deeltracé*

	WA1	WA2
Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)	<i>Binnenwaartse versterking In grond</i>	<i>Buitenwaartse versterking met pipingconstructie</i>
	PH1	PH2
Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)	<i>Binnenwaartse versterking in grond</i>	<i>Binnenwaartse versterking in gebiedseigen grond + gebiedsontwikkeling natuur</i>
	BP1	BP2
Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)	<i>Binnenwaartse versterking In grond</i>	<i>Constructieve versterking</i>
	SD1	SD2
Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)	<i>Binnenwaartse versterking in grond met pipingberm + gebiedsontwikkeling camping</i>	<i>Constructieve versterking met duin</i>
	EP1	EP2
Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)	<i>Binnenwaartse versterking in grond en erosiebestendige kleibekleding buitentalud</i>	<i>Constructieve versterking en harde bekleding buitentalud</i>
	BC1	BC2
Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)	<i>Overslagbestendig</i>	<i>'Falling apron'</i>

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten van het onderzoek toegelicht, waaronder het studiegebied, de relevante wet- en regelgeving en het beoordelingskader. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de referentiesituatie geschetst, met aandacht voor de huidige situatie en de verwachte autonome ontwikkelingen per deeltracé. Tot slot bevat hoofdstuk 4 de beoordeling van de effecten van de kansrijke oplossingsrichtingen, inclusief de cumulatieve effecten, mogelijke maatregelen, aanbevelingen en eventuele leemten in kennis.

2 Uitgangspunten effectonderzoek

2.1 Studiegebied

Het studiegebied om de effecten op gebruiksfuncties te bepalen beslaat naast het direct ruimtebeslag van de kansrijke oplossingsrichtingen ook het binnendijkse gebied met de hier aanwezige wegen en direct langs de wegen gelegen agrarische percelen. Deze wegen voorzien momenteel recreatieve routes naar en van de dijk en er zijn toegangswegen naar agrarische percelen, woningen of bedrijven die afhankelijk van de kansrijke oplossingsrichting kan wijzigen met effecten tot gevolg. Ook recreatieve- of bedrijfsfuncties langs de dijk vallen binnen het studiegebied van de gebruiksfuncties.

2.2 Kaders wet- en regelgeving, beleid en richtlijnen

Er zijn verschillende wet- en regelgeving, beleidsstukken en richtlijnen relevant bij ruimtelijke ontwikkelingen wanneer het gaat om gebruiksfuncties, waaronder recreatie, landbouw, wonen en werken. In bijlage A van dit deelrapport zijn de relevante kaders opgenomen voor het thema gebruiksfuncties¹.

2.3 Beoordelingskader

Voor het MER is op basis van de NRD en het advies van de Commissie mer² een beoordelingskader vastgesteld. Voor het thema gebruiksfuncties geldt het volgende beoordelingskader:

Thema	Criterium	Wijze van beoordelen
Gebruiksfuncties	Effecten op recreatie en recreatief medegebruik	Kwalitatief
	Verandering areaal/aantasting oppervlakte, invloed op verpachten	Kwalitatief, deels kwantitatief
	Effect op agrarische bedrijfsvoering, inclusief fruitteelt	Kwalitatief
	Invloed op woningen en aantasting woongenot	Kwalitatief, deels kwantitatief
	Invloed op bedrijfsgebouwen en bedrijfsvoering	Kwalitatief, deels kwantitatief

Beoordeling kansrijke oplossingsrichtingen

Voor de kansrijke oplossingsrichtingen worden de effecten per beoordelingscriterium beschreven en beoordeeld. De beschreven effecten worden samengevat in een tabel, waarin de effecten in de vorm van een relatieve plus/min-beoordeling worden weergegeven ten opzichte van de referentiesituatie.

De beoordelingscriteria zijn inhoudelijk zodanig anders, dat ze om een ander beoordelingskader vragen. Hieronder wordt per beoordelingscriterium beschreven welk beoordelingskader is gehanteerd voor de effectbeoordeling van de kansrijke oplossingsrichtingen.

¹ Hierin staan alleen voor dit deelrapport relevante documenten. Op gemeentelijk niveau zijn niet alle beleidsdocumenten opgenomen, maar alleen die documenten die een relevant kader meegeeft voor deze studie.

² Het advies is te vinden op <https://www.commissiemer.nl/advies/dijkversterking-zak-van-zuid-beveland/>

2.3.1 Effecten op recreatie en recreatief medegebruik

De dijkversterking kan zowel tijdens de aanlegfase als in de eindsituatie mogelijk effecten hebben op de aanwezige recreatieve functies in het gebied, zoals horeca, verblijfsvoorzieningen of kitesurfspot Baarland, en op recreatieve routes voor fietsers of wandelaars. Permanente effecten hebben voornamelijk betrekking op de aanwezigheid van (verblijfs)recreatieve functies langs de dijk en de tijdelijke effecten op een (tijdelijke) onderbreking van het recreatieve routenetwerk.

Bij de beoordeling van dit criterium is gekeken naar het routenetwerk (wandel-, fiets- en ruiterroutes) op en rond de dijk, en de ligging van recreatieve functies zoals horeca, bezienswaardigheden en verblijfsrecreatieve functies. Zowel de tijdelijke effecten tijdens de aanlegfase als permanente effecten als gevolg van de eindsituatie worden in beeld gebracht. Uitgangspunt is dat de recreatieve routes na de dijkversterking weer in gebruik kunnen worden genomen en permanente effecten op het recreatieve routenetwerk zijn uit te sluiten, tenzij expliciet anders benoemd.

De gehanteerde klassegrenzen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2.1 | *Klassegrenzen criterium 'Effecten op recreatie en recreatief medegebruik'*

++	N.v.t.
+	De kansrijke oplossingsrichting zorgt voor nieuwe routes en recreatieve functies of -waarden. Er worden geen bestaande recreatieve waarden aangetast.
0/+	De kansrijke oplossingsrichting zorgt voor nieuwe routes en/of recreatieve functies of -waarden. Er worden geen bestaande recreatieve waarden aangetast, maar routes zullen gedurende de aanlegfase tijdelijk niet toegankelijk zijn.
0	De kansrijke oplossingsrichting heeft neutraal / geen permanent effect op recreatie en medegebruik.
0/-	Recreatieve routes en bestaande voorzieningen worden geraakt door de kansrijke oplossingsrichting, tijdelijke effecten zijn niet uit te sluiten.
-	Recreatieve routes en bestaande voorzieningen worden geraakt door de kansrijke oplossingsrichting en zullen hun functie verliezen.
--	N.v.t.

2.3.2 Verandering areaal/aantasting oppervlakte, invloed op verpachten

De dijkversterking kan ervoor zorgen dat landbouwareaal tijdelijk of permanent verdwijnt. Dit heeft invloed op de mogelijkheden om gronden te gebruiken of te verpachten en daarmee dus ook lopende pachtovereenkomsten.

Bij dit criterium is gekeken naar de aanwezigheid van agrarische gronden (basisregistratie gewaspercelen), zowel bouwland als grasland, en het ruimtebeslag dat de kansrijke oplossingsrichting zal hebben op deze gronden. Er wordt niet enkel gekeken naar de gronden naast de dijk maar ook naar de dijk zelf. De dijk is veelal aangeduid als grasland en wordt plaatselijk verpacht. Deze graslanden zijn daarom ook meegenomen in de beoordeling.

De gehanteerde klassegrenzen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2.2 | *Klassegrenzen criterium 'Verandering areaal/aantasting oppervlakte, invloed op verpachten'*

++	N.v.t.
+	N.v.t.
0/+	De kansrijke oplossingsrichting leidt tot een beperkte toename aan gras- of bouwland (>0,1 hectare).
0	De kansrijke oplossingsrichting heeft geen effect op het areaal bouwland. Effecten op grasland zijn tijdelijk van aard.
0/-	De kansrijke oplossingsrichting leidt tot een beperkte afname van areaal en/of doorsnijding van gras- of bouwland (<1 hectare), verwaarloosbaar effect op de bedrijfsvoering.
-	De kansrijke oplossingsrichting leidt tot een afname van areaal en/of doorsnijding van gras- of bouwland (1 – 10 hectare) , beperkt effect op bedrijfsvoering.
--	De kansrijke oplossingsrichting leidt tot een sterke afname aan areaal en/of doorsnijding van gras- of bouwland (>10 hectare), groot effect op bedrijfsvoering.

2.3.3 Effect op agrarische bedrijfsvoering, inclusief fruitteelt

Naast gras- en bouwland zijn er rond de dijk ook andere agrarische functies aanwezig, zoals kassen, boomgaarden en bedrijfspanden. Als gevolg van de kansrijke oplossingsrichtingen kunnen effecten op deze functies optreden. Zo kunnen delen van tegen de dijk gelegen percelen met daarop kassen of bedrijfspanden nodig zijn voor de dijkversterking. Ook kan het zijn dat (delen van) een boomgaard plaats moet maken. Het duurt enkele jaren voordat de productie terug op hetzelfde niveau is. Bij de ontwikkeling van de kansrijke oplossingsrichtingen is het uitgangspunt het behoud van aanwezige boomgaarden, panden en functies ten behoeve van de landbouw, zoals waterbassins.

Bij de beoordeling van dit criterium wordt specifiek gekeken naar het ruimtebeslag dat een kansrijke oplossingsrichting heeft op deze agrarische functies.

De gehanteerde klassegrenzen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2.3 | *Klassegrenzen criterium 'Effecten op agrarische bedrijfsvoering, inclusief fruitteelt'*

++	N.v.t.
+	N.v.t.
0/+	N.v.t.
0	De kansrijke oplossingsrichtingen hebben geen effect op agrarische functies anders dan bouw- of grasland.
0/-	De kansrijke oplossingsrichtingen hebben een beperkt effect op agrarische functies anders dan bouw- of grasland. De bedrijfsvoering kan beperkt hinder ondervinden.
-	De kansrijke oplossingsrichtingen hebben een negatief effect op agrarische functies anders dan bouw- of grasland. Functies ten behoeve van agrarische activiteiten liggen binnen het ruimtebeslag en zullen geamoveerd moeten worden.
--	De kansrijke oplossingsrichtingen hebben een sterk negatief effect op agrarische functies anders dan bouw- of grasland. Panden vallen binnen het ruimtebeslag en zullen geamoveerd moeten worden.

2.3.4 Invloed op woningen en aantasting woongenot

Woningen direct langs de dijk kunnen als gevolg van de dijkversterking hinder ondervinden, zowel tijdelijk als in de eindsituatie. Dit laatste heeft betrekking op het woongenot. Wanneer een woning binnen het ruimtebeslag van een kansrijke oplossingsrichting valt, zal gekeken moeten worden naar een oplossing om het amoveren van deze woning te voorkomen. Bij de ontwikkeling van de kansrijke oplossingsrichtingen is het uitgangspunt het behoud van woonfuncties. Hierdoor is een sterk negatieve beoordeling niet aan de orde.

Bij de beoordeling van dit criterium wordt gekeken naar de aanwezigheid van woningen binnen het ruimtebeslag van de kansrijke oplossingsrichtingen. Bovendien wordt inzichtelijk gemaakt of er sprake kan zijn van tijdelijke en permanente hinder en daarmee negatieve effecten op het woongenot.

De gehanteerde klassegrenzen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2.4 | *Klassegrenzen criterium 'Invloed op woningen en aantasting woongenot'*

++	N.v.t.
+	N.v.t.
0/+	Het woongenot wordt in positieve zin beïnvloed.
0	Er is geen sprake van woonfuncties in de nabijheid van de dijk, effecten zijn uit te sluiten.
0/-	Het woongenot wordt beperkt aangetast, doordat het zicht deels wordt beperkt.
-	Het woongenot van één of meer woningen wordt aangetast doordat de woonkavel met woning wordt geraakt. Woningen hoeven niet geamoveerd te worden, aangezien hiervoor een oplossing wordt voorzien.
--	n.v.t.

2.3.5 Invloed op bedrijfsgebouwen en bedrijfsvoering

Naast agrarische bedrijfsfuncties zijn er ook andere bedrijfsfuncties die effecten (tijdelijk of permanent) kunnen ondervinden als gevolg van de dijkversterking. Het kan in dat geval gaan om hinder tijdens de aanlegfase, betere of slechtere bereikbaarheid met bijgevolg een effect op de bedrijfsvoering, of zelfs het amoveren van bedrijfsgebouwen dat voorkomen kan worden met behulp van een maatwerkoplossing. Bij de ontwikkeling van de kansrijke oplossingsrichtingen is het uitgangspunt het behoud van bedrijfsfuncties. Hierdoor is een sterk negatieve beoordeling niet aan de orde.

Bij de beoordeling van dit criterium wordt gekeken naar de aanwezigheid van bedrijven binnen het ruimtebeslag van de kansrijke oplossingsrichtingen. Bovendien wordt inzichtelijk gemaakt of er sprake kan zijn van tijdelijke en permanente hinder of juist een verbeterde bereikbaarheid. Dit kan leiden tot effecten op de bedrijfsvoering.

De gehanteerde klassegrenzen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

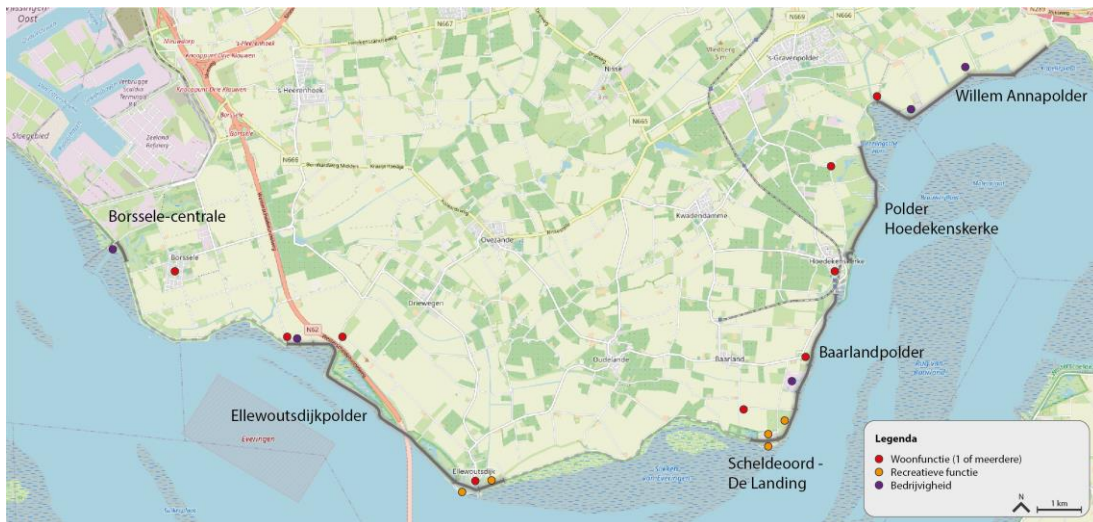
Tabel 2.5 | *Klassegrenzen criterium 'Invloed op bedrijfsgebouwen en bedrijfsvoering'*

++	n.v.t.
+	n.v.t.
0/+	Bereikbaarheid van bedrijfsfuncties neemt toe, wat een positief effect heeft op de bedrijfsvoering.
0	Er is geen sprake van bedrijfsfuncties in de nabijheid van de dijk, effecten zijn uit te sluiten.
0/-	Er is sprake van tijdelijke hinder gedurende de aanlegfase.
-	Bereikbaarheid van bedrijfsfuncties neemt af, wat een negatief effect heeft op de bedrijfsvoering. Bovendien vallen 1 of meer bedrijfsgebouwen binnen het ruimtebeslag van de dijkversterking. Hiervoor wordt een maatwerkoplossing voorzien.
--	n.v.t.

3 Referentiesituatie

3.1 Huidige situatie

In het studiegebied zijn verschillende gebruiksfuncties aanwezig: er lopen recreatieve routes en er zijn recreatieve functies aanwezig; er liggen agrarische gronden en (agrarische) bedrijven; en er liggen dorpen en verspreide woningen langs de dijk. Onderstaande figuur toont de verschillende gebruiksfuncties in het studiegebied.

Figuur 3.1 | Gebruiksfuncties rond de dijk (de locatie van de verschillende deeltracés is aangeduid met een grijze lijn)

3.1.1 Recreatie en recreatief medegebruik

Onder recreatie en recreatief medegebruik wordt het routenetwerk (wandel-, fiets- en ruiterroutes) verstaan, evenals recreatieve functies zoals horeca, bezienswaardigheden en verblijfsrecreatieve functies.

Een groot deel van de dijk rond de Zak van Zuid-Beveland en het directe achterland kent recreatief medegebruik. Zo maakt het overgrote deel onderdeel uit van het wandelknooppuntennetwerk als fietsknooppuntennetwerk. De dijk en de weg achter de dijk worden hierdoor veel gebruikt door recreanten. Enkel ter hoogte van dijkvak 1 en 2 liggen er geen recreatieve routes langs de dijk. Wel kan hier buitendijks worden gefietst, buiten het routenetwerk om.

Rond de dijk liggen ook verschillende recreatieve functies. Deze zijn opgesomd in onderstaande tabel. Figuur 3.1 toont in oranje deze recreatieve functies.

Tabel 3.1 | *Recreatieve functies in het studiegebied*

Locatie	Recreatieve functie
Dijkvak 12 (Deeltracé Scheldeoord – De landing)	Ter hoogte van dit dijkvak ligt binnendijks camping Scheldeoord, met een uitgebreid aanbod aan faciliteiten.
Dijkvak 13 (Deeltracé Scheldeoord – De landing)	Ter hoogte van dit dijkvak ligt binnendijks bungalowpark Scheldeoord. Enkele bungalows liggen hier vlak tegen de weg 'Zeedijk' aan. Buitendijks staat hier een brasserie de Landing. Hier is ook een zwemstrand aanwezig met een hoge recreatieve waarde en kitesurfspot Baarland.
Dijkvak 14 (Deeltracé Ellewoutsdijkpolder)	Ter hoogte van dit dijkvak ligt binnendijks een kleine camping van NCC. De camping ligt vlak langs de P.J. Israëlweg welke tegen de teen van de dijk aan ligt. Op de grens met dijkvak 15 ligt een jachthaven.
Dijkvak 15 (Deeltracé Ellewoutsdijkpolder)	Ter hoogte van dit dijkvak staat Fort Ellewoutsdijk, een verdedigingswerk uit 1839 en is in eigendom van Natuurmonumenten. Het fort is onderdeel van een negentiende-eeuwse verdedigingslinie die moest voorkomen dat vijandelijke schepen naar Antwerpen voeren. Op de grens met dijkvak 14 ligt een jachthaven.

3.1.2 Areaal landbouwgrond

Een groot deel van de binnendijkse gronden wordt gebruikt voor agrarische doeleinden, zowel als grasland als bouwland. Het gebied rond de dijk en de dijk zelf zijn veelal aangeduid als graslandperceel. Het achterland is vaker bouwland waar onder andere veevoeder- en voedselgewassen geproduceerd worden, maar waar ook tuinbouw plaatsvindt. Figuur 3.2 toont de agrarische percelen, waarbij een onderscheid is gemaakt in gras- of bouwland.

Binnendijks bij dijkvak 6 vinden tuinbouwactiviteiten plaats, hier worden peren geteeld.

Bij dijkvak 4, 12, 13 en 18 zijn binnendijks, direct langs de dijk, geen agrarische percelen (geen bouwland of grasland) aanwezig.

Figuur 3.2 | Uitsnede Kaart BRP Gewaspercelen (bron: Ministerie van Economische Zaken, 2023)

3.1.3 Agrarische bedrijven

Zoals in de vorige paragraaf is weergegeven zijn er in de huidige situatie veel gewaspercelen aanwezig rond de dijk. Het achterland van de Zak van Zuid-Beveland wordt sterk getypeerd door het agrarisch bouwland waar gewassen geteeld worden. De dijk zelf bestaat grotendeels uit grasland. Ter hoogte van dijkvak 2 en 3, dicht tegen de dijk, staat een kassencomplex van Season waar diverse groenten geteeld worden.

Figuur 3.1 toont in paars de bedrijfsfuncties rond de dijk, waaronder de kassen bij deeltracé Willem Annapolder.

3.1.4 Wonen

Langs de dijk rond de Zak van Zuid-Beveland liggen twee dorpen. Hoedekenskerke in het oosten en Ellewoutsdijk in het zuiden. Naast deze twee dorpen zijn er langs de dijk verspreid verschillende woningen aanwezig.

In de referentiesituatie staan er in totaal 14 woningen binnen 100 meter van de dijk: één binnendijs bij dijkvak 5 (Heer Jansdijk 3), drie binnendijs bij dijkvak 9 (Bakendorpseweg 19, 21 en 23), negen binnendijs in het dorpje Ellewoutsdijk bij dijkvak 15, en één binnendijs bij dijkvak 18 (Jurjaneweg 4). Daarnaast staan er op het bungalowpark De Landing bij dijkvak 13 circa 27 vrijstaande bungalows binnen 100 meter van de dijk. Deze bungalows liggen op een eigen perceel en hebben dus ook een kleine tuin. De bungalows hebben een logiesfunctie. Ter hoogte van dijkvak 6 staan er twee woningen op meer dan 500 meter afstand van de dijk, langs de Moertjesdijk. Aangezien het gemotoriseerd verkeer bij PH2 wordt omgeleid over de Moertjesweg, kunnen deze woningen effecten ondervinden van de dijkversterking.

Figuur 3.1 toont in rood de woonfuncties rond de dijk, zowel de enkele woning bij deeltracé Willem Annapolder en aan de westzijde van deeltracé Ellewoutsdijkpolder als de bebouwingkernen Ellewoutsdijk en Hoedekenskerke.

3.1.5 Bedrijven

Zoals aangegeven in paragraaf 3.1.3 staan er enkele agrarische bedrijven langs de dijk en is er ook recreatieve bedrijvigheid (zie paragraaf 3.1.1). Naast deze bedrijven zijn er ook andere bedrijfsfuncties aanwezig. Ter hoogte van dijkvak 3 en 4 ligt er een RWZI dicht bij de dijk. Bij dijkvak 10 is binnendijs een groothandel in groente en fruit gevestigd, genaamd Crop Alliance. Ter hoogte van dijkvak 18 ligt binnendijs het bedrijf Klinkerduijn, gespecialiseerd in bestratingen. In dijkvak 19 ligt buitendijs één kantoor, horende bij de waterinlaat van de kerncentrale van Borssele.

Figuur 3.1 toont in paars de bedrijfsfuncties rond de dijk, waaronder de RWZI bij deeltracé Willem Annapolder, Crop Alliance bij deeltracé Baarlandpolder, Klinkerduijn bij deeltracé Ellewoutsdijkpolder en de waterinlaat bij deeltracé Borssele-centrale.

3.2 Autonome ontwikkeling

Er zijn enkele autonome ontwikkelingen die de referentiesituatie beïnvloeden, namelijk de uitbreiding van het bedrijventerrein ter hoogte van dijkvak 1, Smokkelhoek II. Smokkelhoek II betreft een nieuw bedrijventerrein. De locatie is aan de Langeweg in de Willem-Annapolder, gelegen ten zuiden van de A58. Het gebied geldt momenteel als zoekgebied voor de uitbreiding van glastuinbouw, aquacultuur of specifieke bedrijvigheid, specifieke contouren zijn nog niet gekend.

Er zijn voorsnog geen woningbouwontwikkelingen voorzien in het gebied, noch een uitbreiding van bestaande recreatieve functies.

4 Effectbeoordeling kansrijke oplossingsrichtingen

4.1 Effectbeschrijving en -beoordeling

4.1.1 Effecten op recreatie en recreatief medegebruik

4.1.1.1 *Effectbeschrijving*

Als gevolg van de dijkversterking kunnen er zowel permanente als tijdelijke effecten optreden op recreatieve verbindingen en recreatieve functies. De permanente effecten hebben betrekking op de gebruiksfase, dus na afronding van de dijkversterking, de tijdelijke effecten op de aanlegfase. De dijkversterking biedt bovendien kansen om de natuurbeleving van de Westerschelde te vergroten. De kansrijke oplossingsrichtingen zijn hierin niet onderscheidend.

Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)

Ter hoogte van het deeltracé Willem Annapolder liggen binnendijs langs de dijk recreatieve routes. Bij zowel kansrijke oplossingsrichting WA1 (binnenwaartse versterking) als WA2 (buitenwaartse versterking) blijft het in de gebruiksfase mogelijk om de weg langs de dijk te gebruiken als recreatieve route. Ook het buitendijkse beheerpad dat toegankelijk is voor wandelaars en fietsers blijft in stand. Tijdelijk zullen deze routes gedurende de aanlegfase niet gebruikt kunnen worden. Dit maakt dat beide kansrijke oplossingsrichtingen beperkt negatief zijn beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)

Langs de dijk rond de polder Hoedekenskerke liggen recreatieve routes voor fietsers en wandelaars. Kansrijke oplossingsrichting PH1, een binnenwaartse versterking in grond, voorziet in het instandhouden van de bestaande recreatieve routes. Ook gemotoriseerd verkeer kan gebruik blijven maken van deze weg langs de dijk. Bij kansrijke oplossingsrichting PH2, de binnenwaartse versterking in gebiedseigen grond met gebiedsontwikkeling van natuur, zal gemotoriseerd verkeer worden omgeleid via het achterland. De bestaande recreatieve route voor wandelaars en fietsers langs de dijk blijft behouden en wordt door deze omleiding veiliger voor kwetsbare weggebruikers. Hierdoor neemt de kwaliteit van de route sterk toe. Wel kan er tijdelijk sprake zijn van een onderbreking van de route tijdens de werkzaamheden. Al met al kan kansrijke oplossingsrichting PH2 positiever worden beoordeeld (effectbeoordeling: +). De bestaande recreatieve route voor wandelaars en fietsers langs de dijk blijft in stand en zal door het omleiden van gemotoriseerd verkeer veiliger worden voor kwetsbare weggebruikers. Hierdoor neemt de kwaliteit van deze route sterk toe. Wel zal er tijdens de werkzaamheden tijdelijk sprake zijn van een onderbreking van de route. Dit maakt dat kansrijke oplossingsrichting PH2 beperkt positief is beoordeeld (effectbeoordeling: 0/+). Aangezien er binnen kansrijke oplossingsrichting PH1 geen verbeteringen optreden aan de recreatieve structuren en voorzieningen, maar er wel tijdelijk sprake zal zijn van afgesloten wandel- en fietsroutes is deze kansrijke oplossingsrichting beperkt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)

Ter hoogte van het deeltracé Baarlandpolder liggen binnendijs langs de dijk recreatieve routes. Bij zowel kansrijke oplossingsrichting BP1 (binnenwaartse versterking) als BP2 (constructieve versterking) blijft het in de gebruiksfase mogelijk om de weg langs de dijk te

gebruiken als recreatieve route, maar gedurende de aanlegfase treedt er hinder op en zijn deze tijdelijk niet toegankelijk. Beide kansrijke oplossingsrichtingen zijn daarom beperkt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)

Ter hoogte van dit deeltracé zijn verschillende recreatieve functies aanwezig die effecten kunnen ondervinden van de kansrijke oplossingsrichtingen, zoals de camping, het bungalowpark en het strand met brasserie. Ook lopen er recreatieve routes langs de dijk. Kansrijke oplossingsrichting SD1, de binnenwaartse versterking met gebiedsontwikkeling van de camping voorziet in het autoluwmaken van de weg langs de dijk en ontsluiting van de hier aanwezige recreatieve functies. In Figuur 4.1 is dit weergegeven, waarbij de witte lijn de nieuwe doorgaande route aanduidt. De verkeerssituatie wordt hier verbeterd, wat een positief effect heeft op de recreatieve waarden rond dit deeltracé. Brasserie de Landing krijgt een nieuwe oprit en dijkvak 12 voorziet in recreatief medegebruik landinwaarts. Daar staat echter tegenover dat er wel sprake is van een rechtstreeks ruimtebeslag op de oostzijde van de camping. De berm van de binnenwaartse versterking komt deels op de bestaande camping te liggen. Aangezien binnen SD1 specifiek ingezet wordt op een kwalitatieve herinrichting van de camping leidt dit niet tot een negatieve beoordeling. Deze kansrijke oplossingsrichting is beperkt positief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/+). Kansrijke oplossingsrichting SD2, een constructieve versterking met duin, zorgt niet voor een verbetering van de hier aanwezige recreatieve routes. Recreatieve routes en voorzieningen, waaronder het strand bij Scheldeoord - De Landing en de kitesurfspot, kunnen tijdens de aanlegfase tijdelijk niet worden gebruikt. De bestaande wegen blijven in tegenstelling tot SD1 toegankelijk voor doorgaand gemotoriseerd verkeer. Na de aanleg kan de nieuwe duin bij harde wind verstuiven en enige overlast veroorzaken op de camping en het bungalowpark. Daar staat tegenover dat de duin op zichzelf ook recreatieve waarde toevoegt voor recreanten op het strand. Omwille hiervan wordt SD2 beperkt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

Figuur 4.1 | Kansrijke oplossingsrichting Scheldeoord - De Landing 1 (Bijlage C. Hoofdrapport MER)

Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)

Direct achter de dijk ter hoogte van dijkvak 14 ligt een kleinschalige camping. Aangezien er hier bij een binnenwaartse versterking (EP1) ruimte nodig is, heeft dit impact op de camping. Er zijn ter plaatse maatregelen nodig om ervoor te zorgen dat de camping geen permanente effecten zal ondervinden als gevolg van de dijkversterking. Fort Ellewoutsdijk ligt buitendijks en ondervindt enkel in de aanlegfase hinder door een beperkte bereikbaarheid. Ditzelfde geldt voor de recreatieve routes die langs de dijk lopen. Hier kan tijdelijk hinder optreden, maar de routes zijn na uitvoering van de werken weer terug te gebruiken. Dit speelt zowel bij een binnendijkse versterking als bij een constructieve versterking. Aangezien de effecten op de camping ter hoogte van dijkvak 14 aanzienlijk zullen zijn is EP1 negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -) en kansrijke oplossingsrichting EP2 beperkt negatief (effectbeoordeling: 0/-).

Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)

Ter hoogte van deeltracé Borssele-centrale lopen recreatieve routes voor wandelaars en fietsers langs de dijk. Hier kan tijdelijk hinder optreden, maar de routes zijn na uitvoering van de werken weer terug te gebruiken. Dit speelt zowel bij een kansrijke oplossingsrichting waarbij de dijk overslagbestendig wordt gemaakt (BC1) als bij de 'Falling apron' (BC2). Omwille hiervan bovenstaande zijn beide kansrijke oplossingsrichting beperkt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

Effecten aanlegfase

Langs een groot deel van de dijk en het directe achterland lopen wandelroutes en fietsroutes. Gedurende de werkzaamheden zullen deze routes tijdelijk niet gebruikt kunnen worden en dient er gebruik gemaakt te worden van andere wegen in het achterland. Ook kunnen langs de dijk gelegen recreatieve functies tijdelijk hinder ondervinden, bijvoorbeeld door een beperktere bereikbaarheid. Dit heeft een tijdelijk negatief effect op recreatie op en rond de dijk. Aangezien het in deze fase nog onduidelijk is wat de doorlooptijden zijn en de omvang van de verschillende kansrijke oplossingsrichtingen is, zijn de kansrijke oplossingsrichtingen in deze fase hierin niet onderscheidend.

4.1.1.2 Effectbeoordeling

Tabel 4.1 toont de beoordeling van de kansrijke oplossingsrichtingen conform voorgaande effectbeschrijving. Bij de beoordeling is gebruik gemaakt van het beoordelingskader uit paragraaf 2.3.1. Bij drie deeltracés zijn de kansrijke oplossingsrichtingen onderscheidend van elkaar. Bij deeltracé Polder Hoedekenskerke is PH2 positiever beoordeeld dan PH1 doordat gemotoriseerd verkeer plaatselijk wordt weggenomen bij PH2. Bij deeltracé Scheldeoord – De Landing worden er bij SD1 meerdere recreatieve functies opgewaarderd, wat niet het geval is bij SD2. Kansrijke oplossingsrichting EP1 is negatiever beoordeeld dan EP2 doordat er ter hoogte van dijkvak 14 maatregelen noodzakelijk zal zijn om de hier gelegen camping te behouden.

Tabel 4.1 | Effectbeoordeling 'Effecten op recreatie en recreatief medegebruik'

Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)	WA1	WA2
	Beperkt negatief 0/-	Beperkt negatief 0/-
Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)	PH1	PH2
	Beperkt negatief 0/-	Beperkt positief 0/+
Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)	BP1	BP2
	Beperkt negatief 0/-	Beperkt negatief 0/-
Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)	SD1	SD2
	Beperkt positief 0/+	Negatief -
Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)	EP1	EP2
	Negatief -	Beperkt negatief 0/-
Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)	BC1	BC2
	Beperkt negatief 0/-	Beperkt negatief 0/-

4.1.2 Verandering areaal/aantasting oppervlakte, invloed op verpachten

4.1.2.1 Effectbeschrijving

Per kansrijke oplossingsrichting is inzichtelijk gemaakt wat het ruimtebeslag zal zijn aangaande landbouwareaal. Dit kan een invloed hebben op de mogelijkheden om de gronden te gebruiken of te verpachten. Wel is het zo dat de pipingberm die bij sommige kansrijke oplossingsrichtingen wordt toegepast veel mogelijkheden biedt voor medegebruik. Ook in de huidige situatie is al sprake van medegebruik door begrazing van grasland. Daarnaast kan de berm op termijn mede worden benut voor akkerbouw, veeteelt, of de aanleg van waterbassins ten behoeve van glastuinbouw. Hierdoor kan een deel van het ruimteverlies worden gecompenseerd of hergebruikt worden binnen de agrarische sector. Aangezien vooralsnog onduidelijk is wat de mogelijkheden zijn is dit in de beoordeling niet meegewogen.

Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)

Als gevolg van kansrijke oplossingsrichting WA1, een binnendijkse versterking, zal sprake zijn van een ruimtebeslag van circa 5,1 hectare aan landbouwgrond. Bij dijkvak 2 en 3 is sprake van een ruimtebeslag op gronden van Season, niet direct in gebruik als akkerland of

bouwland, maar wel in functie van de glastuinbouw. Deze gronden maken onderdeel uit van de eerder genoemde 5,1 hectare. Er worden echter geen kassen geraakt (zie ook paragraaf 4.1.3). Als gevolg van de buitendijkse versterking (WA2) is ter hoogte van dijkvak 1, 2 en 3 geen sprake van een ruimtebeslag op landbouwgronden. Binnen deze kansrijke oplossingsrichting is ter hoogte van dijkvak 5 een binnenwaartse versterking voorzien, waardoor er een ruimtebeslag van circa 0,4 hectare op landbouwgrond optreedt. Aangezien het ruimtebeslag op landbouwgrond bij WA1 groter is dan 1 hectare (ook wanneer de glastuinbouw niet wordt meegerekend) is deze kansrijke oplossingsrichting negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -). Bij WA2 is het ruimtebeslag aanzienlijk kleiner (<1 hectare) en daardoor beperkt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)

Als gevolg van kansrijke oplossingsrichting PH1, een binnendijkse versterking, zal sprake zijn van een ruimtebeslag van circa 1,8 hectare aan landbouwgrond. Als gevolg van de binnendijkse versterking in gebiedseigen grond, waarbij ook ingezet wordt op natuurontwikkeling (PH2) is sprake van een ruimtebeslag van circa 0,8 hectare op landbouwgronden. Omwille hiervan is PH1 negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -) en PH2 beperkt negatief (effectbeoordeling: 0/-).

Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)

Als gevolg van kansrijke oplossingsrichting BP1, een binnendijkse versterking, zal sprake zijn van een ruimtebeslag van circa 7,7 hectare aan landbouwgrond. Bij dijkvak 10 is bovendien sprake van een ruimtebeslag op gronden van Crop Alliance, niet direct in gebruik als akkerland of bouwland, maar wel in functie van de landbouw. Deze gronden maken onderdeel uit van de eerder genoemde 7,7 hectare. Als gevolg van de constructieve versterking (BP2) is er enkel ter hoogte van dijkvak 11 sprake van een ruimtebeslag op landbouwgronden. Het ruimtebeslag op landbouwgrond bedraagt hier circa 0,7 hectare. Omwille hiervan is BP1 negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -) en BP2 beperkt negatief (effectbeoordeling: 0/-).

Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)

Enkel bij de binnendijkse versterking (SD1), zal sprake zijn van ruimtebeslag op van circa 2,6 hectare aan landbouwgrond, waarvan circa 1,2 hectare ter hoogte van dijkvak 12a. Dit ruimtebeslag is naar verwachting tijdelijk van aard, aangezien het hier gaat om een ruimtebeslag op grasland op de dijk. Na de werkzaamheden is het mogelijk deze gronden terug te verpachten en te laten begrazen. Deze kansrijke oplossingsrichting wordt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -). De constructieve versterking (SD2) heeft geen ruimtebeslag op agrarische gronden tot gevolg, ook niet op te verpachten graslanden op het dijktaalud, en is daarom neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0).

Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)

Als gevolg van kansrijke oplossingsrichting EP1, een binnendijkse versterking, zal sprake zijn van een ruimtebeslag van circa 1,0 hectare aan landbouwgrond. Dit ruimtebeslag treedt op ter hoogte van dijkvak 14, 17 en 18. Als gevolg van de constructieve versterking (EP2) is er enkel ter hoogte van dijkvak 17 sprake van een ruimtebeslag op landbouwgronden. Het ruimtebeslag bedraagt hier circa 0,3 hectare. Omwille hiervan is EP1 negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -) en EP2 beperkt negatief (effectbeoordeling: 0/-). Deze beoordeling hangt sterk samen met de vooraf gestelde klassegrenzen uit paragraaf 2.3.2. De verschillen tussen de twee kansrijke oplossingsrichtingen is relatief beperkt maar vallen door deze afbakening net in twee verschillende klassen.

Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)

Het ruimtebeslag op landbouwgronden is bij beide kansrijke oplossingsrichtingen gelijk, te weten 0,5 hectare. De kansrijke oplossingsrichtingen zijn daarom beperkt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

4.1.2.2 Effectbeoordeling

Tabel 4.2 toont de beoordeling van de kansrijke oplossingsrichtingen conform voorgaande effectbeschrijving. Bij de beoordeling is gebruik gemaakt van het beoordelingskader uit paragraaf 2.3.2. Bij het merendeel van de deeltracés zijn de kansrijke oplossingsrichtingen onderscheidend van elkaar. De beoordeling hangt sterk samen met de landwaartse versterking, waarbij agrarische gronden al dan niet tijdelijk plaats moeten maken voor de dijkversterking.

Tabel 4.2 | Effectbeoordeling 'Verandering areaal/aantasting oppervlakte'

	WA1	WA2
Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)	Negatief -	Beperkt negatief 0/-
	PH1	PH2
Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)	Negatief -	Beperkt negatief 0/-
	BP1	BP2
Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)	Negatief -	Beperkt negatief 0/-
	SD1	SD2
Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)	Negatief -	Neutraal 0
	EP1	EP2
Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)	Negatief -	Beperkt negatief 0/-
	BC1	BC2
Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)	Beperkt negatief 0/-	Beperkt negatief 0/-

4.1.3 Effect op agrarische bedrijfsvoering, inclusief fruitteelt

4.1.3.1 Effectbeschrijving

De dijkversterking kan van invloed zijn op de aanwezige agrarische bedrijvigheid langs de dijk, zoals de glastuinbouw en fruitteelt. Aangezien er ook bedrijven die direct verbonden zijn aan de agrarische sector langs de dijk aanwezig zijn, is dit ook meegenomen in de effectbeoordeling. Als gevolg van een de werkzaamheden kan tijdens de aanleg tijdelijk sprake van hinder op de bedrijfsvoering. De kansrijke oplossingsrichtingen zijn hierin niet onderscheidend.

Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)

Bij kansrijke oplossingsrichting WA1 wordt de dijk binnenwaarts versterkt. Dijkvlakken 2 en 3 grenzen direct aan het glastuinbouwbedrijf Seasun. De onderhoudsstrook van de teensloot overlapt met één kas van Seasun (zie Figuur 4.2). Hier vindt echter geen fysieke ingreep plaats en de bedrijfsvoering van de glastuinbouw van Seasun kan na de werkzaamheden

worden voortgezet zoals in de referentiesituatie het geval is. Ook de waterbassins worden niet geraakt door de dijkversterking. Aangezien effecten op agrarische bedrijfsvoering als gevolg van WA1 zeer beperkt zijn is deze kansrijke oplossingsrichting neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0).

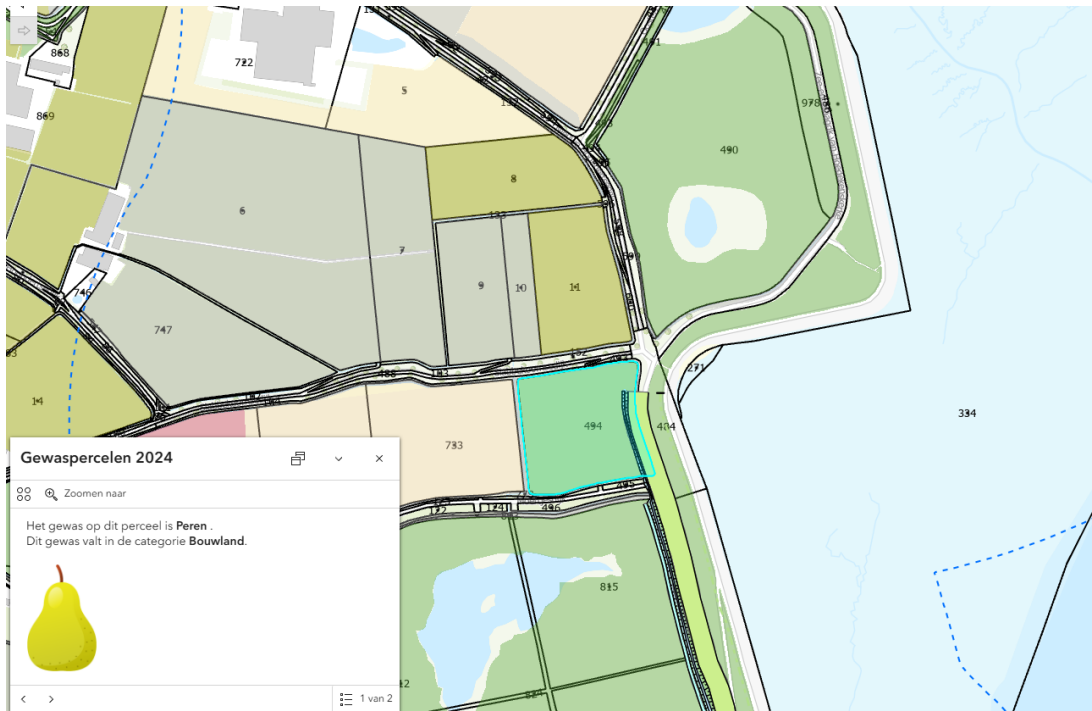

Figuur 4.2 | Ter hoogte van dijkvak 2 en 3 wordt glastuinbouw geraakt van Seasun.

Bij kansrijke oplossingsrichting WA2 wordt de dijk voornamelijk buitenwaarts versterkt. Alleen in het westelijke deel, langs de Biezelingsche Ham (dijkvak 5), komt de dijk door een verbreding van de stabiliteitsberm meer landinwaarts te liggen. De bedrijfsvoering van de glastuinbouw van Seasun kan worden voortgezet. Aangezien effecten op agrarische bedrijfsvoering als gevolg van WA2 zeer beperkt zijn is deze kansrijke oplossingsrichting neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0).

Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)

Bij kansrijke oplossingsrichting PH1 wordt de dijk binnenwaarts versterkt door het aanbrengen van extra grond. Zoals beschreven in paragraaf 4.1.2 leidt de versterking tot een verlies van agrarisch oppervlak, voornamelijk bestaand uit kleinschalige landbouwpercelen langs de dijk. Ook worden er enkele bermsloten binnenwaarts verlegd, waardoor de perceelstructuur lokaal verandert. In het noorden van dit deeltracé, ter hoogte van dijkvak 6 ligt een perceel waar peren geteeld worden, zie Figuur 4.3. De binnenberm komt hier gedeeltelijk over het perceel te liggen, waardoor het mogelijk is dat enkele perenbomen moeten wijken. Aangezien het ruimtebeslag beperkt is en de perenbomen hier mogelijk herplant kunnen worden op of direct naast het talud is PH1 negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -).

Figuur 4.3 | Bouwland met fruitteelt (peren) (bron: dataset gewaspercelen 2024)

Bij kansrijke oplossingsrichting PH2 wordt de dijk eveneens binnenwaarts versterkt, maar met gebruik van gebiedseigengrond afkomstig uit het aangrenzende natuurgebied. Er is sprake van een ruimtebeslag op landbouwkundig areaal (zie paragraaf 4.1.2). Landbouwvoertuigen kunnen tijdelijke hinder ondervinden doordat gemotoriseerd doorgaand verkeer niet langer gebruik kan maken van de Inlaagdijk van Hoedekenskerke maar gebruik moet maken van de Moertjesdijk en Waanweg. De bereikbaarheid van agrarische percelen blijft op termijn echter wel behouden. Net als voor PH1 geldt dat er sprake is van een ruimtebeslag op percelen die gebruikt worden voor teelt van peren. Omwille hiervan is PH2 ook negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -).

Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11) en deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)

Er is ter hoogte van deeltracé Scheldeoord – De Landing en Baarlandpolder geen sprake van agrarische bedrijvigheid anders dan akkerland of bouwland (zie paragraaf 4.1.2). Binnen deze deeltracés zijn beide kansrijke oplossingsrichtingen daarom neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0).

Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)

Er is ter hoogte van deeltracé Ellewoutsdijkpolder geen sprake van agrarische bedrijvigheid anders dan akkerland of bouwland (zie paragraaf 4.1.2). Beide kansrijke oplossingsrichtingen zijn daarom neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0).

Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)

Er is ter hoogte van deeltracé Borssele-centrale geen sprake van agrarische bedrijvigheid anders dan akkerland of bouwland (zie paragraaf 4.1.2). Beide kansrijke oplossingsrichtingen zijn daarom neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0).

4.1.3.2 Effectbeoordeling

Tabel 4.3 toont de beoordeling van de kansrijke oplossingsrichtingen conform voorgaande effectbeschrijving. Bij de beoordeling is gebruik gemaakt van het beoordelingskader uit paragraaf 2.3.3. Bij één deeltracé zijn de kansrijke oplossingsrichtingen onderscheidend van elkaar. Bij de andere deeltracés zijn geen bedrijven gericht op de agrarische sector of percelen voor fruitteelt aanwezig, of beide kansrijke oplossingsrichtingen zijn negatief beoordeeld. De kansrijke oplossingsrichtingen bij deeltracé Baarlandpolder zijn onderscheidend doordat bij de binnenwaartse versterking van BP1 percelen van Crop Alliance worden geraakt wat de bedrijfsvoering kan beïnvloeden.

Tabel 4.3 | Effectbeoordeling 'Effect op agrarische bedrijfsvoering, inclusief fruitteelt'

	WA1	WA2
Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)	Neutraal 0	Neutraal 0
	PH1	PH2
Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)	Negatief -	Negatief -
	BP1	BP2
Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)	Neutraal 0	Neutraal 0
	SD1	SD2
Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)	Neutraal 0	Neutraal 0
	EP1	EP2
Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)	Neutraal 0	Neutraal 0
	BC1	BC2
Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)	Neutraal 0	Neutraal 0

4.1.4 Invloed op woningen en aantasting woongenot

4.1.4.1 Effectbeschrijving

De dijkversterking kan invloed hebben op woningen en het woongenot van van omwonenden. Deze effecten kunnen tijdelijk optreden tijdens de aanlegfase (door geluid, trillingen en bouwverkeer) of permanent tijdens de gebruiksfase (door wijziging in ligging of hoogte van de dijk).

Effecten aanlegfase

Tijdens de uitvoering van de dijkversterking kunnen tijdelijk effecten optreden op woningen in de nabijheid van de dijk, het werkterreinen en toegangswegen. Dit betreft onder meer geluidhinder, stofontwikkeling, trillingen en verminderde bereikbaarheid. De duur en intensiteit van deze effecten verschillen per deeltracé en zijn afhankelijk van de gekozen uitvoeringsmethode en fasering. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd en waar mogelijk gecombineerd met verkeersmaatregelen om hinder voor bewoners te beperken. In deze fase is nog niet bekend waar werkterreinen komen te liggen en hoe de werkzaamheden worden uitgevoerd, noch hoe lang de werkzaamheden per kansrijke oplossingsrichting duren. Omwille hiervan zijn de kansrijke oplossingsrichtingen in deze fase niet onderscheidend beoordeeld voor het criterium woningen en aantasting woongenot. In

het deelrapport Woon- en leefmilieu wordt nader ingegaan op omgevingsveiligheid, geurhinder en trillinghinder.

Effecten gebruiksfase

Langs de dijk rond de Zak van Zuid-Beveland liggen twee dorpen. Hoedekenskerke in het oosten ter hoogte van dijkvak 8 en 9, en Ellewoutsdijk in het zuiden ter hoogte van dijkvak 14 en 15. Naast deze twee dorpen zijn er langs de dijk verspreid verschillende woningen aanwezig.

Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)

Langs het deeltracé Willem Annapolder staan geen woningen. Enkel ten westen van dijkvak 5 (binnen 100 meter van de dijk) staat één woning, Heer Jansdijk 3. Deze woning ondervindt geen directe effecten van de dijkversterking, er is geen sprake van ruimtebeslag op het perceel. Daarnaast is de verhoging van het binnentalud door de ligging ten westen van de Populierendijk niet waarneembaar vanuit de woning of vanaf het perceel. Hierdoor zijn er geen directe effecten op woonfuncties of het woongenot als gevolg van de dijkversterking (effectbeoordeling: 0). Dit geldt voor zowel kansrijke oplossingsrichting WA1 als WA2.

Figuur 4.4 | Ligging Heer Jansdijk 3 ten westen van de binnenwaartse dijkversterking bij dijkvak 5

Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)

Langs deeltracé Polder Hoedekenskerke, aan de landzijde van de dijk, ligt ter hoogte van dijkvak 8 de dorpskern Hoedekenskerke. Ter hoogte van dijkvak 6 staan er twee woningen iets verder van de dijk, langs de Moertjesdijk, maar mogelijk wel binnen het invloedsgebied van de dijkversterking bij dit dijkvak. Er worden echter geen woningen of woonpercelen geraakt waarvoor een maatwerkoplossing noodzakelijk is.

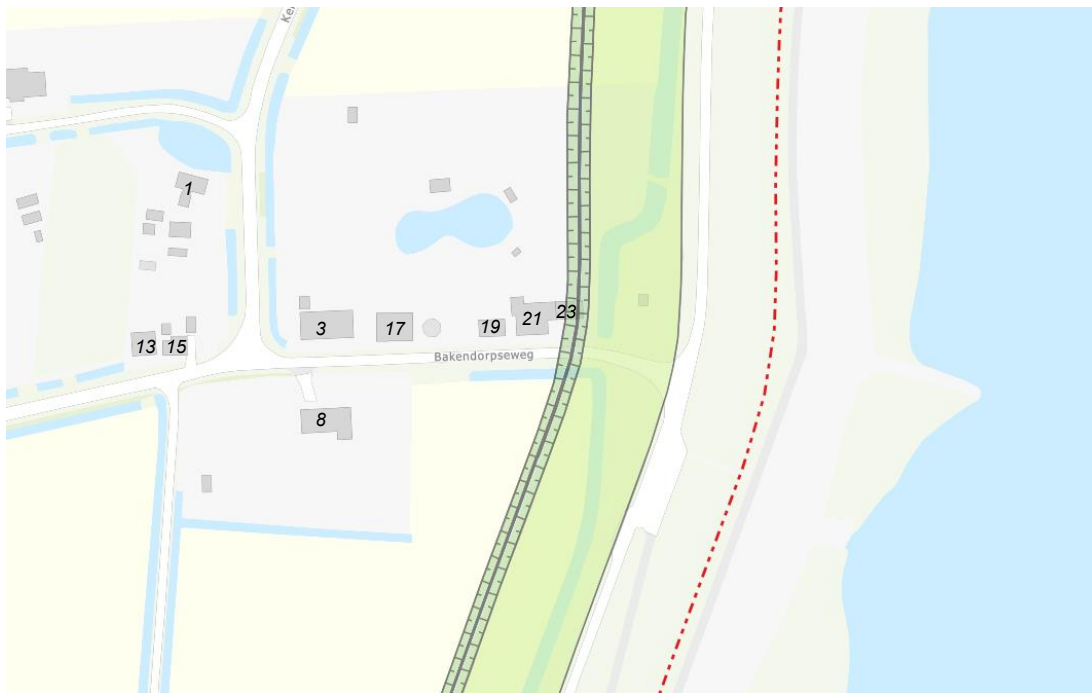
Bij kansrijke oplossingsrichting PH1 (binnenwaartse versterking met grond) wordt de dijk iets hoger en breder dan bij PH2. Dit kan de visuele beleving voor omwonenden enigszins veranderen, maar door de grote afstand tot de dijk die versterkt wordt vanuit zowel de

woningen langs de Moertjesdijk als Hoedekenskerke zijn negatieve effecten niet te verwachten (effectbeoordeling: 0).

Bij kansrijke oplossingsrichting PH2 (binnenwaartse versterking met gebiedseigen grond en natuurontwikkeling) blijft de dijk grotendeels binnen het bestaande profiel. Wel wordt doorgaand gemotoriseerd verkeer omgeleid via de Moertjesdijk, waardoor het woongenot negatief beïnvloed kan worden. PH2 is hierdoor beperkt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)

Ter hoogte van dijkvak 9 binnen deeltracé Baarlandpolder, staan langs de Bakendorpseweg enkele woningen op enige afstand van de dijk. De woning en percelen met daarop een stalletje van Bakendorpseweg 23 worden als gevolg van de binnendijkse versterking (BP1) voor een groot deel geraakt. De woning valt deels binnen het ruimtebeslag van de dijkversterking. Ter plaatse van deze woning is een maatwerkoplossing voorzien binnen BP1. De uitwerking van de maatwerkoplossing volgt bij de keuze van BP1 binnen het VKA in de volgende fase. Ook het woongenot van de andere woningen wordt in beperkte mate aangetast, doordat de berm van de dijk iets dichterbij deze woningen komt te liggen (zie Figuur 4.5). De hoogte van de dijk zelf wijzigt echter niet. Bovendien blijft de huidige weg op dezelfde plek liggen. BP1 is omwille van voorgaande negatief beoordeeld (effectbeoordeling: - -).

Figuur 4.5 | Woningen binnen het ruimtebeslag van de dijk (BP1)

Bij BP2 (constructieve versterking) blijft de dijk grotendeels binnen het bestaande profiel, waardoor de invloed op woningen minimaal is. Het pipingscherm dat ter hoogte van de woningen wordt geplaatst zorgt ervoor dat hier geen maatwerkoplossing nodig is, noch dat het woongenot wordt aangetast. Deze kansrijke oplossingsrichting is daarom neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0).

Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)

Op bungalowpark Scheldeoord staan ter hoogte van dijkvak 13 circa 27 vrijstaande recreatiebungalows binnen 100 meter van de dijk. Deze recreatiebungalows liggen op een eigen perceel en beschikken over een tuin en hebben een logiesfunctie. Binnen kansrijke oplossingsrichting SD1 (binnenwaartse versterking met gebiedsontwikkeling) is het talud zodanig ingepast dat de bungalows buiten het ruimtebeslag van de dijkversterking vallen. Wel is er sprake van een beperkt ruimtebeslag op de bijbehorende percelen. Buiten de recreatiebungalows bevinden zich langs de dijk verder geen andere woningen.

Als onderdeel van SD1 wordt de weg langs de dijk autoluw gemaakt en de ontsluiting van de camping aangepast. De nieuwe ontsluitingroute van Brasserie De Landing loopt via de Langepolderweg en Sint Jacobspolderweg. Aan de nieuwe ontsluitingsroute staat één woning, Langepolderweg 2. Er zal meer doorgaand verkeer gebruik maken van deze twee wegen. Voor de recreatiebungalows betekent de kansrijke oplossingsrichting SD1 dat er geen doorgaand verkeer meer langs de deze bungalows rijdt, wat een positief effect heeft op het woongenot. Het doorgaand verkeer dat hier op dit momenteel rijdt is echter zeer beperkt. Tergelijkertijd kan de verlegging van de ontsluitingsroute leiden tot een toename van verkeershinder en geluidsoverlast bij de woning aan de Langepolderweg 2. Al met al is kansrijke oplossingsrichting SD1 beperkt negatief beoordeeld (effectbeoordeling: 0/-).

Bij SD2 (constructieve versterking) zijn er geen ruimtelijke ingrepen aan de binnendijkse zijde. Effecten op woningen en het woongenot zijn dan ook uit te sluiten (effectbeoordeling: 0).

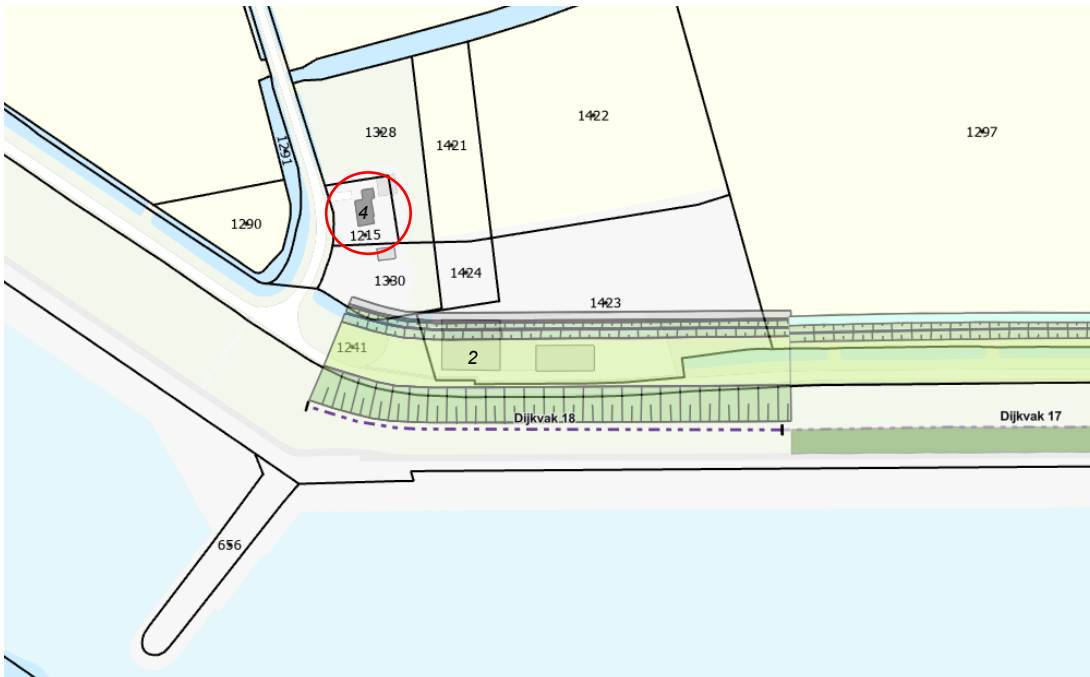

Figuur 4.6 | Bungalowpark Scheldeoord ter hoogte van dijkvak 13 (SD1)

Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)

Ter hoogte van deeltracé Ellewoutsdijkpolder is een dorpskern aanwezig en staan verspreid enkele woningen. Ter hoogte van dijkvak 15 binnen een straal van 100 meter van de dijk staan binnendijks in het dorp Ellewoutsdijk negen woningen (dijkvak 15), en één binnendijks bij dijkvak 18 (Jurjaneweg 4).

Bij EP1 (binnenwaartse versterking in grond) kan de dijkverhoging leiden tot een lichte verandering van het uitzicht vanaf de woningen maar dit effect is naar verwachting zeer beperkt. De grootste aanpassingen aan de dijk vinden namelijk plaats ter hoogte van de camping bij dijkvak 14, waar geen woningen nabij staan. Woningen of woonpercelen worden niet geraakt. De woning ter hoogte van dijkvak 18 wordt eveneens niet geraakt. Het bijbehorende perceel wordt net niet geraakt, maar doordat de dijk dichterbij de woning komt te liggen kan niet worden uitgesloten dat er sprake is van een negatief effect op het woongenot ter plaatse. Negatieve effecten als gevolg van EP1 zijn hier niet uit te sluiten (effectbeoordeling: 0/-).

Figuur 4.7 | Ligging Jurjaneweg 4 (rood omcirkeld) ter hoogte van dijkvak 18 (EP1)

Bij kansrijke oplossingsrichting EP2 (constructieve versterking) is minder ruimte nodig, waardoor de impact op de directe woonomgeving beperkter is. Directe effecten op woningen of woonpercelen zijn er niet en ook zijn er geen effecten op het woongenot te verwachten (effectbeoordeling: 0).

Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)

Ter hoogte van Borssele-centrale staan geen woningen in de directe nabijheid van de dijk. De omgeving bestaat hoofdzakelijk uit industriële functies. Beide kansrijke oplossingsrichtingen (BC1 en BC2) hebben daarom geen invloed op woningen of woongenot (effectbeoordeling: 0).

4.1.4.2 Effectbeoordeling

Tabel 4.4 toont de beoordeling van de kansrijke oplossingsrichtingen conform voorgaande effectbeschrijving. Bij de beoordeling is gebruik gemaakt van het beoordelingskader uit paragraaf 2.3.4. Bij het merendeel van de deeltracés zijn de kansrijke oplossingsrichtingen onderscheidend van elkaar. Kansrijke oplossingsrichting BP1 binnen deeltracé Baarlandpolder maakt een maatwerkoplossing noodzakelijk om een woning te behouden. Hier is rekening mee gehouden binnen de kansrijke oplossingsrichting. De uitwerking ervan volgt wanneer BP1 wordt gekozen binnen het VKA in een volgende fase. Bij BP2 is dit niet

aan de orde. Binnen deeltracé Ellewoutsdijkpolder is bij EP1 sprake van een minimaal ruimtebeslag op een woonperceel, waardoor deze negatiever is beoordeeld dan EP2.

Tabel 4.4 | *Effectbeoordeling 'Invloed op woningen en aantasting woongenot'*

	WA1	WA2
Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)	Neutraal 0	Neutraal 0
	PH1	PH2
Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)	Neutraal 0	Beperkt negatief 0/-
	BP1	BP2
Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)	Negatief -	Neutraal 0
	SD1	SD2
Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)	Beperkt negatief 0/-	Neutraal 0
	EP1	EP2
Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)	Beperkt negatief 0/-	Neutraal 0
	BC1	BC2
Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)	Neutraal 0	Neutraal 0

4.1.5 Invloed op bedrijfsgebouwen en bedrijfsvoering

4.1.5.1 Effectbeschrijving

De dijkversterking kan van invloed zijn op de aanwezige bedrijvigheid langs de dijk. Zo kan er sprake zijn van een direct ruimtebeslag op bedrijfsgebouwen, verminderde bereikbaarheid in de gebruiksfase of (tijdelijke) hinder gedurende de werkzaamheden.

Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)

Bij dijkvlakken 1 en 2 is de ontwikkeling van bedrijventerrein Smokkelhoek II voorzien. De exacte locatie en omvang van de toekomstige bebouwing zijn op dit moment nog niet vastgesteld. In de autonome ontwikkeling zou echter sprake zijn van nieuwe bedrijfsgebouwen in de nabijheid van de dijk. Bij de verdere planuitwerking moeten deze ontwikkelingen op elkaar worden afgestemd, met name ten aanzien van ruimtebeslag en bereikbaarheid.

Ter hoogte van dijkvak 3 en 4 ligt er een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) dicht bij de dijk. Bij kansrijke oplossingsrichting WA1 vindt de dijkversterking plaats op of direct grenzend aan het perceel van RWZI, zoals weergegeven in Figuur 4.8.

Figuur 4.8 | Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) ter hoogte van dijkvlak 3 en 4 (WA1)

Er is sprake van ruimtebeslag op de gronden waar de RWZI gevestigd is, met name als gevolg van de dijkversterking ter hoogte van dijkvak 3. De installatie blijft echter in stand en de bedrijfsvoering kan worden voortgezet. Wel dient rekening te worden gehouden met de bereikbaarheid van de RWZI (effectbeoordeling: 0/-). Bij WA2 is het ruimtebeslag op de RWZI enkel aanwezig ter hoogte van dijkvak 4. Dit heeft geen effecten op de bedrijfsvoering. Ook wordt niet verwacht dat er sprake is van erge hinder tijdens de aanlegfase, aangezien er binnen WA2 ter hoogte van dijkvak 3 geen binnenwaartse versterking in grond is voorzien. De terreinen van de RWZI blijven daardoor bereikbaar (effectbeoordeling: 0). Wel kan ten tijde van het plaatsen van de damwand enige hinder optreden.

Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8) en deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)

Binnen deze deeltracés staan geen bedrijfsgebouwen in de directe nabijheid van de dijk. Hierdoor worden door de voorgenomen kansrijke oplossingsrichtingen geen bedrijven direct geraakt en treden er geen effecten op de bedrijfsvoering op (effectbeoordeling: 0).

Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)

Als gevolg van kansrijke oplossingsrichting BP1 waarbij een binnenwaartse versterking is voorzien is naast ruimtebeslag op agrarische percelen ook sprake van een ruimtebeslag op gronden van Crop Alliance. Deze percelen ter hoogte van dijkvak 10 zijn niet direct in gebruik als akkerland of bouwland, maar staan wel in functie van de landbouw. Er worden echter geen panden geraakt, enkel ondersteunende functies. Omwille hiervan is BP1 negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -). Als gevolg van de constructieve versterking (BP2) is er enkel sprake van een klein ruimtebeslag op landbouwgronden. Negatieve effecten op de bedrijfsvoering van Crop Alliance zijn hier echter niet te verwachten, wat resulteert in een neutrale beoordeling (effectbeoordeling: 0).

Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)

Ter hoogte van dijkvak 18 ligt binnendijs het bedrijf Klinkerduijn, gespecialiseerd in bestratingen. Bij kansrijke oplossingsrichting EP1 wordt de dijk binnenwaarts versterkt, waardoor de versterking ruimte inneemt op het perceel van Klinkerduijn, inclusief het

gedeelte waar bedrijfspanden staan. Hierdoor is het noodzakelijk dat (een deel van) het bedrijf verplaatst wordt. Dit wordt gezien als maatwerkoplossing en is ook als zodanig opgenomen binnen kansrijke oplossingsrichting EP1. Een nadere uitwerking volgt wanneer EP1 gekozen wordt als onderdeel van het voorkeursalternatief. Daarnaast vindt ook ruimtebeslag plaats bij dijkvak 14 en 15, langs de weg naar het gemaal Hellwoud. Dit heeft invloed op de bereikbaarheid van het gemaal. Het rechtstreeks ruimtebeslag op het bedrijfsperceel en de bedrijfspanden van Klinkerduijn heeft een negatief effect op de bedrijvigheid ter plaatse, wat deels wordt ondervangen door een maatoplossing (effectbeoordeling: -).

Figuur 4.9 | Ligging Klinkerduijn ten opzichte van de dijk en de binnenwaartse versterking (EP1)

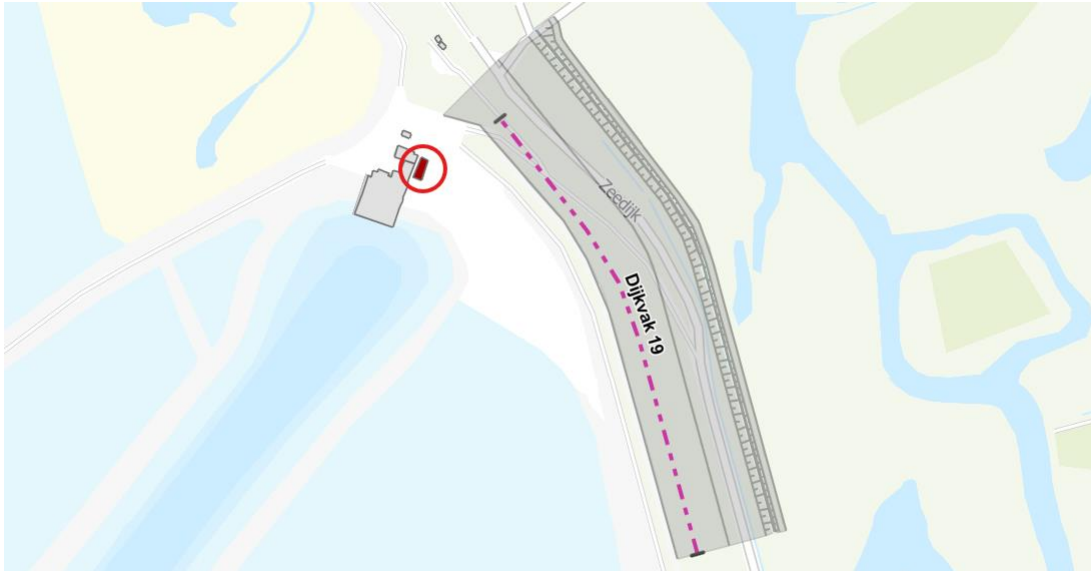
Bij kansrijke oplossingsrichting EP2 heeft de dijkversterking slechts beperkte ruimte nodig, waardoor het binnendijkse gebied grotendeels behouden blijft. Het bedrijf Klinkerduijn kan hierdoor ongewijzigd in stand blijven en de bedrijfsvoering wordt niet beïnvloed. Ook de bereikbaarheid van het gemaal Hellewoud blijft behouden. Wel treedt er gedurende de aanlegfase mogelijk tijdelijke hinder op. Er wordt direct langs de weg een stabiliteitsscherm geplaatst (effectbeoordeling: 0/-).

Figuur 4.10 | Dijkversterking kansrijke oplossingsrichting EP2

Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)

In dijkvak 19 staat buitendijks één kantoor, behorend bij de waterinlaat van de kerncentrale van Borssele. De dijkversterking binnen beide kansrijke oplossingsrichtingen raken het pand echter niet. Het pand blijft via het noorden toegankelijk. Er wordt niet verwacht dat negatieve effecten op de bedrijfsvoering zullen optreden (effectbeoordeling: 0).

Figuur 4.11 | Kantoorpand (rood omcirkeld) ter hoogte van Dijkvlak 19 (BC1)

4.1.5.2 Effectbeoordeling

Tabel 4.5 toont de beoordeling van de kansrijke oplossingsrichtingen conform voorgaande effectbeschrijving. Bij de beoordeling is gebruik gemaakt van het beoordelingskader uit paragraaf 2.3.5. Bij twee deeltracés zijn de kansrijke oplossingsrichtingen onderscheidend van elkaar. Dit heeft er mee te maken dat er bij drie van de zes deeltracés geen bedrijfsfuncties aanwezig zijn, wat leidt tot een neutrale beoordeling. Binnen deeltracé Ellewoutsdijkpolder is bij EP1 sprake van ruimtebeslag op het bedrijf Klinkerduijn. Dit maakt een maatwerkoplossing noodzakelijk. Hierdoor is deze negatiever beoordeeld dan EP2.

Tabel 4.5 | Effectbeoordeling 'Invloed op bedrijfsgebouwen en bedrijfsvoering'

	WA1	WA2
Deeltracé Willem Annapolder (dijkvak 1 – 5)	Beperkt negatief 0/-	Neutraal 0
	PH1	PH2
Deeltracé Polder Hoedekenskerke (dijkvak 6 – 8)	Neutraal 0	Neutraal 0
	BP1	BP2
Deeltracé Baarlandpolder (dijkvak 9 – 11)	Negatief -	Neutraal 0
	SD1	SD2
Deeltracé Scheldeoord – De Landing (dijkvak 12 – 13)	Neutraal 0	Neutraal 0
	EP1	EP2
Deeltracé Ellewoutsdijkpolder (dijkvak 14 – 18)	Negatief -	Beperkt negatief 0/-

	BC1	BC2
Deeltracé Borssele-centrale (dijkvak 19)	Neutraal 0	Neutraal 0

4.2 Cumulatieve effecten

Bij cumulatie wordt gekeken naar de kans dat er sprake is van een stapeling van gelijksoortige effecten door verschillende oorzaken, bronnen of projecten. Er zijn bij geen van de beschreven criteria cumulatieve effecten te verwachten.

4.3 Maatregelen en aanbevelingen

Op sommige plekken zijn maatwerkoplossingen noodzakelijk om woningen, recreatieve functies, bedrijven of agrarische functies te behouden. Zoals de fruitteelt ter hoogte van dijkvak 6 (deeltracé Polder Hoedekenskerke), de woning en tuinen ter hoogte van dijkvak 9 (deeltracé Baarlandpolder), de camping ter hoogte van dijkvak 14 (deeltracé Ellewoutsdijkpolder) en het bedrijf Klinkerduijn ter hoogte van dijkvak 18 (deeltracé Ellewoutsdijkpolder). De maatwerklocaties zijn bekend en ook als zodanig opgenomen in de kansrijke oplossingsrichtingen (zie ook bijlage C van het MER). Een nadere uitwerking is er echter nog niet. Dit volgt na de keuze van een voorkeursalternatief (VKA).

Door gefaseerd uit te voeren kan hinder op recreatieve routes en bereikbaarheid van bedrijven of agrarische gronden zoveel mogelijk beperkt worden. Hierdoor blijven routes in het achterland en grote delen van de weg langs de dijk toegankelijk, waardoor omrijroutes slechts tijdelijk gebruikt hoeven te worden.

Om de effecten op landbouwareaal en invloed op verpachten zoveel mogelijk te beperken kan gekeken worden naar mogelijkheden om na de werkzaamheden delen van de dijk te verpachten.

4.4 Leemten in kennis

Op basis van het VKA kan een inschatting gemaakt worden van de werkelijke hinder die optreedt als gevolg van de werkzaamheden en de daarmee gepaarde effecten op de bereikbaarheid van (agrarische) bedrijfsfuncties en woongenot. Het is nu nog onbekend waar werkterreinen en omrijroutes komen.

Bijlage A: Beleidsinventarisatie

Naam	Omschrijving en relevantie
Nationaal niveau	
Nationale omgevingsvisie (NOVI), 11 september 2020	<p>Omschrijving In de NOVI geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving van Nederland. De NOVI is opgesteld met het oog op duurzame ontwikkeling van de woonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu en gericht op de onderlinge samenhang. Het doel van de NOVI is om een integrale aanpak te bieden voor de belangrijkste ruimtelijke uitdagingen, zoals klimaatverandering, energietransitie, economische groei en de leefbaarheid van steden en regio's. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) richt zich op vier prioritaire opgaven:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Duurzaam economisch groeipotentieel: Het stimuleren van een economie die zowel concurrerend als circulair is. 2. Ruimte voor klimaatverandering en energietransitie: Het creëren van een klimaatbestendige delta en het bevorderen van de overgang naar duurzame energiebronnen. 3. Sterke, leefbare en klimaatbestendige steden en regio's: Het verbeteren van de kwaliteit van leven in zowel stedelijke als landelijke gebieden. 4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied: Het waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving met aandacht voor ruimtelijke en milieukwaliteit. <p>De NOVI benadrukt een integrale aanpak waarbij samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties en individuen centraal staat.</p> <p>Planspecifiek Bij de beoordeling van de criteria rond landbouw, recreatie en bedrijvigheid worden de opgaven vanuit de NOVI in acht genomen.</p>
Omgevingswet (Ow) (2024)	<p>De Omgevingswet is een Nederlandse wet die verschillende bestaande wetten op het gebied van bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur bundelt tot één wet. Het doel is om de regels voor de fysieke leefomgeving te vereenvoudigen en te harmoniseren, zodat het voor burgers, bedrijven en overheden makkelijker wordt om projecten te realiseren. De wet streeft naar een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Dit omvat onder andere energiebesparing, klimaatadaptatie en de bescherming van natuur en milieu.</p>
Besluit activiteiten leefomgeving" (Bal) (2024)	<p>Omschrijving Het Bal omschrijft algemene rijksregels voor milieubelastende activiteiten (MBA) in de fysieke leefomgeving. Daarnaast is omschreven of activiteiten meldingsplichtig zijn of een omgevingsvergunning nodig hebben. In het Bal zijn regels opgenomen met betrekking tot het toepassen van grond of baggerspecie in relatie tot landbouwgronden en recreatieterreinen.</p> <p>Planspecifiek Bij het toepassen van grond moet rekening moet worden gehouden met de regels uit het Bal.</p>
Provinciaal niveau	
Omgevingsverordening Zeeland (01-01-2026 t/m heden)	<p>Omschrijving De omgevingsverordening bevat alle provinciale regels voor de fysieke leefomgeving. Het is een doorvertaling van de Zeeuwse omgevingsvisie naar juridische regels. De verordening bevat onder andere regels voor burgers en bedrijven over vergunningplichten, instructies voor de overheid over hoe vergunningaanvragen te beoordelen, en instructies voor gemeenten en waterschappen over hoe zij hun taken en bevoegdheden moeten uitoefenen. In de omgevingsverordening van de provincie is een ontwikkelkader voor verblijfsrecreatie opgenomen. Bovendien zijn er instructieregels voor gemeenten opgenomen voor recreatie en activiteiten op stranden; agrarische activiteiten; en bedrijven.</p> <p>Planspecifiek Langs de dijk ligt één strand dat voor recreatieve doeleinden wordt gebruikt. Daarnaast liggen er verschillende verblijfsrecreatieve functies langs de dijk waar de</p>

<p>Naam</p> <p>Zeeuwse omgevingsvisie (01-01-2026 t/m heden)</p>	<p>Omschrijving en relevantie</p> <p>dijkversterking voorzien is. Een groot deel van de gronden op en langs de dijk heeft een agrarische functie en er staan verschillende bedrijfsfuncties direct achter de dijk. Bij de ontwikkeling dient rekening gehouden te worden met de regels uit de omgevingsverordening aangaande recreatie; landbouw; en bedrijven, en ook met het ontwikkelkader voor verblijfsrecreatie in en buiten de kustzone. Deze drie thema's komen ook terug in de effectbeoordeling.</p> <p>Omschrijving</p> <p>De Zeeuwse Omgevingsvisie beschrijft de lange termijn doelen en ambities van de Provincie Zeeland voor de fysieke leefomgeving. In de Omgevingsvisie worden verschillende onderwerpen benoemd. Denk daarbij aan wonen, landbouw en circulaire economie, maar bijvoorbeeld ook cultureel erfgoed, recreatie en leefbaarheid. De belangrijkste Zeeuwse ambities zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitstekend wonen en leven in Zeeland. - Balans in de grote wateren en het landelijk gebied. - Een duurzame en innovatieve economie. - Klimaatbestendig en CO₂-neutraal Zeeland. <p>De omgevingsvisie is in de Omgevingsverordening vertaald in regels.</p> <p>Planspecifiek</p> <p>In de omgevingsvisie is beleid opgenomen over recreatie, economie en landbouw. Gewenste doelen en ambities hebben betrekking op zowel het landelijk gebied als de bebouwde omgeving. Zo moet het landbouwsysteem in evenwicht zijn met de natuurlijke omgeving en is het heerlijk recreëren en werken in het Zeeuwse landschap.</p>
---	---

<p>Gemeentelijk niveau</p>	
<p>Gemeentelijke omgevingsvisie Borsele (2023)</p>	<p>Omschrijving</p> <p>De Omgevingsvisie Borsele beschrijft de lange termijn doelen en ambities van de gemeente Borsele voor de fysieke leefomgeving. De belangrijkste punten uit de omgevingsvisie zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantrekkelijke Gemeente: Borsele wil een aantrekkelijke plek zijn om te wonen, werken en verblijven. Dit omvat het zorgvuldig omgaan met de ruimte en het behoud van het landschap. - Klimaatbestendigheid en Duurzaamheid: De visie richt zich op het maken van Borsele klimaatbestendig en duurzaam. Dit omvat maatregelen voor waterbeheer, milieu en natuur. - Economische en Recreatieve Ontwikkeling: Er wordt gestreefd naar het versterken van de economische en recreatieve positie van Borsele. Dit omvat het stimuleren van toerisme en het ondersteunen van lokale bedrijven. <p>De visie is tot stand gekomen door samenwerking met inwoners, stakeholders en de gemeenteraad. Er is veel aandacht voor participatie en inspraak. De omgevingsvisie vormt de basis voor het omgevingsplan, waarin concrete doelen en regels worden opgenomen. Dit plan wordt gebruikt om aanvragen van burgers en bedrijven te toetsen.</p> <p>Planspecifiek</p> <p>Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met economische en recreatieve waarden en de effecten die de ontwikkeling hierop kan hebben. Er zijn namelijk verschillende recreatieve en economische waarden langs de dijk aanwezig.</p>
<p>Structuurvisie Gemeente Kapelle 2012 – 2030 (2013)</p>	<p>Omschrijving</p> <p>In de structuurvisie van gemeente Kapelle is de ruimtelijke koers van de gemeente tot aan 2030 vastgelegd. Behoud en versterking van de kernkwaliteiten van de gemeente staan voorop: een uitstekend woon- en leefklimaat; een prima voorzieningenniveau; voldoende werk in de gemeente; aantrekkelijk voor recreatie. De structuurvisie geeft ook een thematische invulling met aandacht voor wonen, werken, recreatie en landbouw.</p> <p>Planspecifiek</p> <p>In de beoordeling wordt rekening gehouden met de kernkwaliteiten en thematische doelen van de gemeente.</p>